

VENDIM
Nr. 519, datë 13.7.2016

**PËR MIRATIMIN E MODELIT TË
TREGUT TË ENERGJISË ELEKTRIKE**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 3, të nenit 97, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, me propozimin e ministrit të Energjisë dhe Industrisë, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.

2. Ngarkohen Ministria e Energjisë dhe Industrisë, OSHEE sh.a., OST sh.a. dhe KESH sh.a. për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTRI
Niko Peleshi

MODELI SHQIPTAR I TREGUT

Hyrje

Zhvillimi dhe miratimi i Modelit Shqiptar të Tregut (MSHT) është hapi i fundit drejt zhvillimit të tregut të energjisë elektrike të Shqipërisë në një treg plotësisht konkurrues të energjisë, në përputhje me detyrimet e Traktatit të Komunitetit të Energjisë. Ky miratim është pjesë e reformës që qeveria e Shqipërisë ka ndërmarrë për rindërtimin e sektorit të energjisë elektrike, në përputhje me ligjin e ri nr. 43/2014, “Për sektorin e energjisë elektrike”, dhe politikat e qeverisë për zhvillimin e këtij sektori.

Së pari, Modeli Shqiptar i Tregut (MSHT) është hartuar në bazë të kërkesave të Traktatit të Komunitetit të Energjisë për krijimin e tregut rajonal të energjisë elektrike, i cili është ratifikuar nga Kuvendi i Shqipërisë në vitin 2006. Në përputhje me detyrimet e Traktatit të Komunitetit të Energjisë, Shqipëria është angazhuar për zbatimin e paketës së tretë të energjisë, që është miratuar nga Këshilli i Ministrave të këtij Traktati në vitin 2011.

Së dyti, Shqipëria është angazhuar në Samitin e Vjenës, më 27 gusht 2015, të zbatojë një sërë masash afatshkurtra, në kuadër të procesit të

Berlinit (Ballkani Perëndimor 6). Modeli i tregut synon mbështetjen për zbatimin e angazhimeve të marra në kuadër të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, dhe akteve nënligjore përkatëse.

Së treti, si një proces i lidhur ngushtë me dy zhvillimet e përmendura më sipër, është iniciuar një proces drejt krijimit të Bursës Shqiptare të Energjisë (BSHE), i cili kërkon, gjithashtu, përafrimin e mëtejshëm të tregut të energjisë elektrike, në përputhje të plotë me kërkesat e përcaktuara nga Komuniteti i Energjisë.

Ky model pritet të sigurojë një strukturë të qëndrueshme dhe të krijojë kushtet për integrimin e mëtejshëm rajonal, ndërmjet Shqipërisë dhe vendeve të saj fqinje.

Modeli Shqiptar i Tregut merr në konsideratë:

- harmonizimin e legjislacionit të sektorit të energjisë dhe mënyrës së funksionimit të tregut me kërkesat e Traktatit të Komunitetit të Energjisë;

- finalizimin e procesit të kalimit nga struktura vertikalisht e integruar e sektorit të energjisë elektrike drejt një strukture ligjërish, funksionalisht dhe financiarisht të ndarë në furnizim, prodhim, transmetimit dhe shpërndarje, me qëllim që të mundësojë konkurrencën në tregjet me shumicë dhe pakicë;
- zhvillimin e tregut të energjisë elektrike sipas rregullave të qarta të tregut dhe kodeve të rjetit, si kushte minimale teknike për një funksionim efikas të sistemit elektroenergjetik;

- përfitime më të larta për konsumatorët në drejtim të sigurimit të furnizimit me energji elektrike dhe drejt një shërbimi cilësor;

- shfrytëzimin më efikas të tregtimit ndërkufitar, ndërmjet Shqipërisë dhe vendeve të saj fqinje, duke lejuar përfitimin e sektorit shqiptar të energjisë elektrike në drejtim të përdorimit me eficiencë të burimeve tona gjeneruese;

- zbatimin e aksesit të palëve të treta për të marrë pjesë në tregun e energjisë elektrike dhe krijimin e kushteve për zhvillimin e një tregu transparent dhe jodiskriminues;

- liberalizimin e tregut të energjisë elektrike, duke krijuar një strukturë tregu që rrit interesin e numrin e pjesëmarrësve, krijon kushtet për hapjen e sektorit drejt konkurrencës dhe rrit pjesëmarrjen e investitorëve të huaj;

- monitorimin dhe rregullimin e tregut të energjisë elektrike nga ERE, si një institucion i pavarur;

- nevojën për të hartuar dhe zbatuar rregulla për kryerjen e transaksioneve në tregje transparente dhe jodiskriminuese, për të shmangur manipulimin dhe abuzimin e tregut, si dhe kryerjen e tregtimit të brendshëm, në përputhje me praktikatat më të mira evropiane;

- integrimin e tregut shqiptar të energjisë elektrike me tregun rajonal të Evropës Juglindore, dhe, më vonë, me tregun evropian të energjisë elektrike, i cili do të jetë një udhëzues i parimeve të funksionimit të këtij tregu.

Në këtë Model, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

“Bursa Shqiptare e Energjisë” - platforma e organizuar për shitjen dhe blerjen e energjisë elektrike në bazë të ditës në avancë dhe/ose brenda së njëjtës ditë;

“Treg energjie elektrike” - një sistem ku kryhen shitje dhe blerje efektive, përfshirë edhe derivativët e energjisë elektrike, nëpërmjet kërkesave dhe ofertave, të paraqitura në periudha afatgjata dhe afatshkurtra;

“SEE CAO” – Zyra e Koordinuar e Ankandeve në Evropën Juglindore, e krijuar në Podgoricë, Mali i Zi, dhe që ka kompetencë kryerjen e ankandeve të kapaciteteve të transmetimit të OST-ve pjesëmarrëse në këtë zyrë;

“Kontratë për diferencë” (CfD) - një marrëveshje tip, e miratuar nga Këshilli i Ministrave, ndërmjet operatorit të energjisë së rinovueshme dhe prodhuesit të energjisë nga burimet e rinovueshme, i cili është deklaruar ofertuesi i suksesshëm në ankandin për të marrë ndihmë operacionale dhe në investime;

“Palë Përgjegjëse Balancuese” - të gjitha subjektet juridike që, në përputhje me këtë model dhe legjislacionin në fuqi, janë përgjegjëse për parashikimin e tyre të prodhimit dhe konsumit;

“Palë Shërbyese për Balancimin” - çdo subjekt juridik që, në përputhje me këtë model dhe legjislacionin në fuqi, ofron shërbime balancimi për OST-në;

“Kontrata financiare OTC” - transaksione financiare të shitblerjes së energjisë elektrike, jo të kryera nëpërmjet bursës së energjisë elektrike.

Çdo term tjetër, i përdorur në këtë model, ka të njëjtin kuptim me atë të përcaktuar në ligjin nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”.

Ky model nuk do të interpretohet si kufizues apo ndalues me çfarëdo iniciativë në sektorin e energjisë elektrike dhe/ose angazhimeve që Shqipëria mund të ndërmarrë në kuadër të bashkëpunimit rajonal.

1. Qëllimet dhe objektivat e modelit të tregut

1. Qëllimi

1.1 Qëllimi i modelit të tregut:

- Të krijojë kushtet për një treg konkurrues të energjisë elektrike, i cili lejon vendosjen e çmimeve të drejta që burojnë nga zbatimi i një tregu të qëndrueshëm, në përputhje me detyrimet e Traktatit të Komunitetit të Energjisë;

- Të krijojë kushtet për një treg të orientuar drejt importit dhe eksportit, që promovon përfitimet e konsumatorëve, si dhe përfitime për sektorin shqiptar të energjisë elektrike, duke ofruar fleksibilitet për integrimin në tregun e energjisë elektrike panevropiane dhe bashkimin e tregjeve të ditës në avancë (*day ahead market*) dhe tregut brenda ditës (*intraday market*);

- Të krijojë kushtet për kalimin transparent dhe efikas të flukseve të fondeve dhe llogarive, duke përdorur BSHE-në si një organizëm qendror për të gjithë tregtarët në tregun e organizuar.

1.2 Kërkesat për funksionimin e modelit të tregut në mënyrë eficiente:

- hartimi i rregullave transparente dhe të përshtatshme për BSHE-në, pjesëmarrësit e tregut, përfshirë operatorët e rrjetit të transmetimit dhe të shpërndarjes;

- mbikëqyrja rregullatore nga ERE, me masa shtesë, për të garantuar transparencën, akses të barabartë dhe jodiskriminues në treg dhe në rrjet;

- proceset e monitorimit të tregut dhe të raportimit të të dhënave;

- rregullat e tregut dhe kodet e lidhura me to, që garantojnë një mbrojtje efektive kundër abuzimeve në treg dhe praktikave të padrejta tregtare.

1.3 Qëllimet të tjera të rëndësishme të modelit të tregut:

- të marrë në konsideratë transformimin e subjekteve të integruar vertikalisht, në entitete funksionalisht, ligjërish dhe financiarisht të

ndara në bazë të kërkesave të paketës së tretë rregullatore;

- të krijojë një strukturë, brenda së cilës të zhvillohet konkurrenca, si në tregun me shumicë ashtu edhe në atë me pakicë, për të mundësuar dhe promovuar ndryshimin e shpejtë të furnizuesit.

2. Objektivat

Modeli Shqiptar i Tregut karakterizohet si një treg me shumicë, i bazuar në transaksione dypalëshe dhe kontrata të lidhura ndërmjet dy pjesëmarrësve të tregut jashtë bursës (*Over the Counter -OTC*) ose si një treg i organizuar i ditës në avancë dhe tregut brenda ditës, i organizuar nëpërmjet bursës BSHE. ERE është përgjegjëse për të miratuar, në bashkëpunim me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë dhe në konsultim me Autoritetin e Konkurrencës, Komisionin e Ndhmës Shtetërore dhe pjesëmarrësit e tregut, masat e duhura për të siguruar përmbushjen e kriterëve të transparencës dhe të hapjes së tregut si dhe masat në lidhje me sigurinë e furnizimit.

Çdo formë e tarifave apo e çmimeve të rregulluara në mënyrë të drejtpërdrejtë apo të tërthortë, si dhe çdo formë subvencionit për kategori të ndryshme të konsumatorëve, do të eliminohet, me përjashtim të tarifave të rregulluara, që janë të mbuluara nga detyrimi i shërbimit publik, në përputhje me detyrimet e ligjit për sektorin e energjisë dhe Traktatit të Komunitetit të Energjisë.

Modeli Shqiptar i Tregut synon përmbushjen e objektivave të qeverisë së Shqipërisë në drejtim të:

i) liberalizimit të plotë të tregut të energjisë elektrike dhe krijimit të një tregu/tregjeve të organizuar, pra një treg/tregje konkurrues/e të energjisë për tregtimin e flukseve fizike të ditës në avancë apo brenda ditës;

ii) sigurimit të përputhshmërisë së Modelit Shqiptar të Tregut me dispozitat e Traktatit të Komunitetit të Energjisë;

iii) funksionimit të tregut të energjisë si treg i energjisë balancuese, mbështetur në përgjegjësinë e palëve për disbalancat, rakordimin qendror të disbalancave dhe lehtësimin e integritimit me tregjet e tjera balancuese;

iv) sigurimit të likuiditetit të nevojshëm, duke nxitur masa për një funksionim efikas të tregut/tregjeve të flukseve fizike të energjisë;

v) rritjes së efikasitetit dhe qëndrueshmërisë së sektorit, duke qartësuar përgjegjësitë dhe detyrimet, si dhe duke siguruar informacion të mjaftueshëm në lidhje me operimin e tregut dhe krijimin e një strukture të qartë për transaksionet e tregut të energjisë elektrike.

Parimet kryesore të modelit të tregut, janë:

- zbatimi i parimit të kostos marxhinale të ofertave në tregjet e organizuara, si pjesë e mbikëqyrjes së tregut, me qëllim shmangien e abuzimit në treg;

- funksionimi si një treg i organizuar i ditës në avancë dhe tregut brenda ditës, për tregtimin e flukseve fizike të energjisë elektrike, në periudhën kohore të ditës në avancë;

- tregtimi i kontratave fizike afatgjata dypalëshe do të lejohet në përputhje me kapacitetin e blerë dhe të nominuar në ankandet eksplicite të organizuara nga SEE CAO;

- të gjitha format e tjera të tregtimit do të jenë vetëm financiare;

- marrëdhëniet kontraktuale janë skemat bazë që shërbejnë për menaxhimin e marrëdhënieve ndërmjet subjekteve të ndryshme në treg.

Objektivi përfundimtar i modelit të tregut është të integrojë tregun energjetik shqiptar në bashkimin e tregut panevropian. Deri në përmbushjen e këtij objektivi, si një zgjidhje e përkohshme,:

- përdorimi i zonave të import/eksportit nënkupton caktimin e ditës në avancë në kapacitetin e import/eksportit nëpërmjet tregut, ku OST-ja vë në dispozicion, si pjesë e shpërndarjes së kapacitetit të tyre të përditshëm, një sasi minimumi (50%) të kapacitetit në dispozicion të tregut e organizuar. Sasia e vlerës minimale duhet të rishikohet në baza mujore. Vlera minimale mund të ndryshohet në bazë të një vlerësimi të përcaktuar nga ana e OST-së, miratuar nga ERE;

- detyrimet për pjesëmarrjen në të, të KESH-it dhe OSHEE-së, ku vëllimet e reduktuara nga kontrata aktuale e furnizimit KESH-OSHEE, bëhen të detyrueshme për t'u tregtuar në tregun e organizuar. Bazuar në një vlerësim nga ERE, një pjesë ose i gjithë volumi i kësaj kontrate do të mund të zbatohet si një kontratë për diferencë (CFD);

- qeveria e Shqipërisë do të ofrojë skemat mbështetëse, në përputhje me *acquis* përkatëse të Komunitetit të Energjisë, në formën e kontratave për diferencë (CFDs) për prodhuesit e pavarur të energjisë elektrike dhe furnizuesit e energjisë së rinovueshme, për të zëvendësuar marrëveshjet e tyre aktuale për blerje të energjisë, duke i lejuar ata të bëhen Palë Përgjegjëse Balancuese (PPB), sipas modelit të tregut. Çdo ndryshim në skemën mbështetëse do të përcaktohet në ligjin për burimet e rinovueshme.

Marrëdhëniet dhe roli i pjesëmarrësve të tregut në operimin fizik të modelit të tregut përcaktohen me marrëveshje ndërmjet pjesëmarrësve individualë dhe BSHE-së e OST-së, ose rregullohet nëpërmjet marrëveshjeve standarde të zbatueshme dypalëshe.

3. Rolet e modelit të tregut

3.1 Operatori i Sistemit të Transmetimit (OST)

OST-ja është kompania e pavarur shtetërore që kryen këto funksione:

- funksionin e operimit fizik të rrjetit të transmetimit (pronësinë, mirëmbajtjen dhe zgjerimin);

- funksionin e Operatorit të Sistemit, në përputhje me kërkesat e ligjit nr. 43/2015 dhe direktivës 2009/72/CE, duke përfshirë dispeçerimin;

- sigurimi i shërbimit të lidhjes për të gjithë përdoruesit e sistemit të lidhur me rrjetet e transmetimit, në kushte jodiskriminuese;

- përcakton kushtet për t'u bërë Palë Përgjegjëse Balancuese (PPB) dhe Palë Shërbyese për Balancimin (PSB);

- zbaton procesin e llogaritjes së kapaciteteve ndërkufitare të interkonjeksionit, të koordinuara në përputhje me kërkesat në tregjet e organizuara.

OST-ja kryen funksionin e Operatorit të Tregut Balancues, nëpërmjet:

- parashikimit dhe blerjes së shërbimeve ndihmëse, të ndara në energji balancuese dhe kapacitet rezervë, nga të gjithë Ofruesit e Shërbimeve të Balancuar (OSB-ve), në një javë, ditën përpara dhe afatin kohor real të bazuar në treg;

- kryerjes së veprimeve të nevojshme për balancimin, duke aktivizuar rregullimin sekondar në ulje (*downward*) ose rritje (*upward*) nga rezervat

balancuese dhe/ose të rezervave shtesë balancuese, të ofruara në tregun e balancimit të energjisë elektrike;

- blerjes së humbjeve në transmetim, në tregun e organizuar të ditës në avancë. Për një periudhë ndërmjetëse, ku produktet që tregtohen në një treg të organizuar nuk lejojnë blerjen me kosto optimale të humbjeve, procedurat e prokurimit janë të lejuara për OST-në, sipas rregullave të miratuara nga ERE;

- kompensimit të tij për shërbimet e balancimit, duke siguruar likuidimin financiar mbi baza mujore, nëpërmjet shlyerjes së disbalancave, të mbështetura në rregullat e llogaritjes së disbalancave, duke siguruar nxitjet e duhura për pjesëmarrësit e tregut, që të jenë të balancuar në kohë reale dhe të afërt me kohën reale. Rregullat e llogaritjes së disbalancave pasqyrojnë devijimet ndërmjet gjenerimit të energjisë, energjisë së tregtuar dhe konsumit të palëve përgjegjëse balancuese dhe të ekuilibrit të çdo Pale Përgjegjëse Balancuese. Ajo është e bazuar në një sistem të vetëm të çmimeve, duke penalizuar devijimet në të dyja drejtimet;

- menaxhimit të mbledhjes së kërkuar të të dhënave të matjes, për të kryer një menaxhim efikas të disbalancave dhe shlyerjes financiare të tyre;

- çmimi i energjisë së disbalancave që do të paguhet nga PPB-të do të vendoset në bazë të kostos reale për OST-në, për të balancuar sistemin për periudhën përkatëse, që mbulon rezervat balancuese dhe të energjisë.

Tarifat, termat dhe kushtet e aksesit në sistemin e transmetimit do të rregullohen nga ERE.

3.2 Operatori i Sistemit të Shpërndarjes (OSSH)

OSSH-ja do të zotërojë, mbajë, zgjerojë dhe operojë sistemin e shpërndarjes së energjisë elektrike dhe do të ndahet nga furnizimi, në përputhje me rregullat e Komunitetit të Energjisë.

OSSH-ja do të ofrojë shërbimin e lidhjes për të gjithë përdoruesit e sistemit të lidhur me rrjetin e shpërndarjes në kushte jodiskriminuese.

OSSH-ja do kryejë blerjen e humbjeve teknike dhe joteknike në tregun e organizuar të ditës në avancë (BSHE). Për një periudhë ndërmjetëse, ku produktet që tregtohen në një treg të

organizuar nuk lejojnë blerjen me kosto optimale të humbjeve, procedurat e prokurimit janë të lejuara për OSSH-në, sipas rregullave të miratuara nga ERE.

Tarifat, afatet dhe kushtet e aksesit në sistemin e shpërndarjes do të rregullohen nga ERE.

OSSH-ja do të jetë përgjegjëse për reduktimin e humbjeve teknike dhe joteknike në sistemin e shpërndarjes, në bazë të një studimi të përgatitur nga konsulentë ndërkombëtarë, të kontraktuar nga OSSH-ja dhe të miratuar nga ERE. ERE do të vendosë një tarifë për OSSH-në, që siguron incentiva për reduktimin e këtyre humbjeve.

OSSH-ja do të jetë një PPB.

3.3 Pala Përgjegjëse Balancuese (PPB)

Termat dhe kushtet për t'u bërë një PPB përcaktohen nga OST-ja dhe rregullohen nëpërmjet një marrëveshjeje ndërmjet PPB-së dhe OST-së.

Të gjitha subjektet juridike, që zotërojnë njësi të prodhimit dhe konsumit, të lidhura në rrjet dhe mbi një kapacitet të caktuar nga OST-ja dhe të miratuar nga ERE, janë të detyruara për të qenë një PPB.

Çdo subjekt juridik, që zotëron njësi të gjenerimit dhe konsumit, të lidhura me rrjetin dhe nën një kapacitet të caktuar nga OST-ja dhe të miratuar nga ERE, mund të aplikojnë për t'u bërë një PPB.

Çdo tregtar, që tregon në Shqipëri apo që furnizon energjinë ndërkufitare, është PPB.

PPB-ja lejohet të skedulojë kontratat dypalëshe fizike për të blerë/shitur kapacitet e shpërndara në SEE CAO.

Të gjitha tregtimet e brendshme afatgjata OTC do të bazohen në një kontratë financiare, ku energjia elektrike fizike do të tregtohet nga BSHE-ja dhe çmimi i BSHE-së do të jetë çmimi i referencës për kontratën financiare. ERE do të miratojë kontratën tip financiare OTC.

Të gjitha PPB-të do të jenë përgjegjëse për llogaritjet e disbalancave.

Një PPB mund të marrë përgjegjësitë e PPB-ve të tjera ose të njësisive të prodhimit dhe konsumit nën një kapacitet të miratuar.

Të gjitha PPB-të janë përgjegjëse për parashikimin e tyre të prodhimit dhe konsumit.

Të gjitha PPB-të janë të detyruara të mbrojnë informacionin konkurrues dhe konfidencial, kur

është e nevojshme, si dhe çdo informacion të kërkuar nga ERE dhe OST-ja, sipas legjislacionit në fuqi.

Çdo palë që do të ushtrojë aktivitetin e furnizuesit është e detyruar të jetë PPB.

3.4 Ofruesi i Shërbimeve të Balancimi (OSB)

OSB-ja është një PPB që ofron shërbime balancimi për OST-në.

Kushtet dhe kriteret për t'u bërë OSB përcaktohen nga OST-ja dhe rregullohen në një marrëveshje ndërmjet OSB-së dhe OST-së.

3.5 Bursa Shqiptare e Energjisë

Bursa e energjisë kryen këto funksione:

a) siguron të gjitha sistemet dhe ndërveprimet e nevojshme për operimin BSHE (tregun e ditës në avancë);

b) pranon aplikime dhe oferta për të blerë dhe shitur energji nga PPB-të;

c) merr dhe proceson kapacitetet e interkonjeksionit nga OST-ja, si dhe informacione të tjera përkatëse;

ç) kryen ankandet e nevojshme dhe operacionet tregtare, në përputhje me rregullat e miratuara, duke përdorur për këtë qëllim algoritmat e evropean market coupling;

d) i dërgon PPB-ve përkatëse dhe OST-së, sipas afateve të përcaktuara, konfirmimet tregtare, duke përfshirë sasi të alokuara dhe çmimet;

dh) publikon sasi të shpërndara dhe çmimet përkatëse, sipas afateve të përcaktuara;

e) i dërgon PPB-ve përkatëse dhe OST-së, në përputhje me afatin e rënë dakord, njoftimet e kredive, llogaritë financiare;

ë) ekzekuton mjetet e shtrëngimit dhe pagesat për PPB-të përkatëse, në përputhje me rregullat dhe afatet e përcaktuara;

f) mban dokumentet e transaksioneve;

g) mban dhe përditëson kalendarin e tregtimeve;

gj) respekton kërkesat për transparencë dhe ushtron kompetenca të monitorimit të tregut;

h) garanton që platforma tregtare është e aksesueshme nga gjitha palët e interesuara.

Bursa e energjisë mund të kontraktojë kryerjen e një apo më shumë shërbimeve të sipërcituara nga çdo subjekt që mund të ushtrojë këtë aktivitet, në përputhje me licencën e lëshuar nga ERE.

Si pjesë e krijimit të Bursës Shqiptare të Energjisë do të implementohet ndarja ligjore dhe financiare e Operatorit të Tregut nga OST-ja, deri më 31 dhjetor 2017, siç është përcaktuar në ligjin për sektorin e energjisë elektrike.

Për krijimin e Bursës Shqiptare të Energjisë do të implementohet plani i masave, i përcaktuar në anekset 1 dhe 2, të këtij modeli.

4. Roli i rregullatorit të pavarur (ERE)

ERE ushtron kompetencat e saj në zbatim të ligjit për sektorin e energjisë elektrike dhe direktivën 2009/72/CE.

Në përputhje me ligjin nr. 43/2015, "Për sektorin e energjisë elektrike", ERE do të reflektojë ndryshimet në Rregullat e Tregut dhe legjislacionin sekondar të nevojshëm për funksionimin e tregut. Në hartimin e këtyre rregullave, ERE do bashkëpunojë ngushtësisht me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë.

ERE, gjithashtu, do të miratojë rregullat për menaxhimin e kapaciteteve të kufizuara, të cilat hartohen nga OST-ja. ERE do të përcaktojë në Kodin e Rrjetit dhe Rregullat e Tregut rregullat për implementimin e kufizimeve të ngarkesës ndërmjet konsumatorëve, kur ka një kufizim kapaciteti. Hartimi i këtyre rregullave duhet të udhëhiqet nga parimi i mosdiskriminimit, në mënyrë që këto rregulla të jenë në përputhje me Traktatin e Komunitetit të Energjisë. Në hartimin e këtyre rregullave, duhet të kërkohet mendimi i secilës palë të interesuar si dhe i Sekretariatit të Komunitetit të Energjisë.

ERE do të miratojë marrëveshje apo kontrata tip për një sërë marrëdhëniesh ndërmjet pjesëmarrësve të tregut, të cilat përfshijnë:

- marrëveshje shërbimi të dyanshme, për shërbimet e shpërndarjes, ndërmjet OSSH-së dhe përdoruesve të sistemit të shpërndarjes;

- marrëveshje për shërbimet e transmetimit, ndërmjet OST-së dhe PPB-ve;

- modele të kontratave financiare OTC, ndërmjet PPB-ve;

- kontrata tip, ndërmjet Bursës së Energjisë dhe PPB-ve, në përputhje me praktikën dhe standardet më të mira evropiane.

ERE do të jetë përgjegjëse për përputhshmërinë e modeleve të kontratave me kuadrin ligjor fiskal.

Zbatimi i kontratave dhe i detyrimeve tarifore nga gjithë pjesëmarrësit e tregut, duke përfshirë pagesën e plotë për energjinë dhe shërbimet e tjera, është thelbësore për suksesin e tregut shqiptar të energjisë elektrike.

ERE, në bashkëpunim me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë, OST-në, Bursën e Energjisë, OSSH-në dhe pjesëtarët e tjerë të tregut, do të hartojnë skema të ekzekutimit të pagesave, që adresojnë çështjet e mospagesave apo pagesave të pjesshme. Për më tepër, ERE do të hartojë rregulla dhe procedura për ushtrimin e autoritetit e saj rregullator mbi PPB-të, në përputhje me marrëveshjet dhe do të ketë, gjithashtu, mundësinë e monitorimit të fluksit të parave. ERE do përdorë të gjitha instrumentet shtrënguese për zbatimin e pagesave dhe detyrimeve tarifore.

5. Pjesëmarrja në tregun e organizuar nuk do të jetë e kushtëzuar nga lëshimi i ndonjë licence specifike nga ana ERE-s. Licencat për OST-në dhe OSSH-në do lëshohen në përputhje me ligjin për sektorin e energjisë elektrike dhe legjislacionin sekondar. ERE do të përcaktojë kriteret dhe procedurën për licencimin e Bursës së Energjisë Elektrike.

5. Marrëveshjet e blerjes së energjisë elektrike

Qeveria shqiptare inkurajon investimet private në burime gjeneruese, për të përmbushur kërkesat e Shqipërisë për energji elektrike, për garantimin e sigurisë së furnizimit, nëpërmjet diversifikimit të burimeve gjeneruese.

Në përputhje me ligjin e sektorit të energjisë elektrike dhe ligjin e konkurrencës, ERE dhe Autoriteti i Konkurrencës, në bashkëpunim të ngushtë me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë, do të përdorin autoritetin e tyre për të kufizuar afatin e kontratave afatgjata ndërmjet pjesëtarëve të tregut, në mënyrë që të shmangen efektet bllokuese në zhvillimin e tregut.

6. Procesi i likuidimit financiar

Procedurat e likuidimit financiar do të përfshihen në marrëveshjet tip përkatëse.

Procedurat e likuidimit financiar do të hartohen në mënyrë që të garantojnë transparencën dhe shlyerjen e TVSH-së gjatë procesit të pagesës, duke u siguruar që detyrimet e TVSH-së të mos pengojnë pjesëmarrjen në treg.

ERE do sigurojë që aktivitetet e palëve do kryhen në përputhje me këto rregulla dhe që të gjitha transaksionet financiare të jenë plotësisht transparente dhe të auditueshme.

Modeli i tregut synon të minimizojë riskun e manipulimit të tregut, duke u siguruar, kështu, tregtarëve garanci për funksionimin e tregut. Marrëdhëniet kontraktore ndërmjet pjesëmarrësve të tregut duhet të jenë të mirëpërcaktuara.

Periudha e pagesave të disbalancave duhet të harmonizohet me periudhat e produkteve të tregut, duke lejuar, kështu, PPB-të të balancojnë portofolet e tyre.

7. Marrëveshjet tip

Të gjitha marrëveshjet tip, që hartohen dhe miratohen në përputhje me këtë model tregu:

- do t'u nënshtrohen një faze konsultimi me publikun, për të paktën katër javë, duke përfshirë publikimin në *website* dhe një njoftim për afatin e konsultimit, nga subjektet përgjegjëse për hartimin dhe miratimin e marrëveshjeve tip përkatëse. Rezultatet e konsultimeve publike do të publikohen;

- do t'u nënshtrohen një procesi të rregullt rishikimi, i cili mund të iniciohet me propozim të çdo pjesëmarrësi tregu;

- do të jenë hartuar apo rishikuar sipas një procedure të miratuar nga çdo subjekt përgjegjës për hartimin dhe rishikimin e marrëveshjeve tip. Kjo procedurë do të publikohet;

- do të synojnë të përafrojnë kërkesat e pjesëmarrësve të tregut me kërkesat në Komunitetin e Energjisë, duke marrë në konsideratë praktikën më të mira evropiane në hartimin dhe kontrollin e marrëveshjeve tip;

- do të vihen në dispozicion në gjuhën shqipe dhe angleze. I gjithë dokumentacioni mbi hartimin, kontrollin, konsultimin dhe miratimin e marrëveshjeve tip duhet, gjithashtu, të vihen në dispozicion në gjuhën shqipe dhe angleze;

- do të dërgohen për konfirmim në Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë para miratimit.

8. Zbatimi i modelit të tregut

Modeli i tregut të organizuar, siç është përcaktuar në këtë tekst, do të jetë i aplikueshëm në momentin e fillimit të punës së Bursës Shqiptare të Energjisë.

ANEKS 1

PLANI I MASAVE PËR IMPLEMENTIMIN E TREGUT SHQIPTAR TË ENERGJISË ELEKTRIKE

Faza e parë, nga 1 janari 2017

(ose në momentin e hapjes së tregut)

Tregu i rregulluar			
Blerje MWh		Shitje MWh	
Tarifa të rregulluara për konsumatorët në 10,6 dhe 0.4 kv	4.450.000	3.250.000	KESH
		1.200.000	IPP
TOTALI	4.450.000	4.450.000	TOTALI
Tregu i parashprehur			
Blerje MWh		Shitje MWh	
Klientë në TL	1.000.000	2 655 000	Import ose gjenerim nga PPB ¹⁹
Klientë në 35 kv	45.000		
Klientë në 20 kv	310.000		
Humbjet e OSHEE	1.300.000		
TOTALI	2.655.000	2.655.000	TOTALI

¹⁹ Pala Përgjegjëse për Balancimin (siç përkufizuar në tekstin e modelit të tregut) do të përfshijë në fazën e parë volumet e mëposhtme:

- furnizues të kualifikuar për rrjetin e tensionit të lartë - parashikohet 1 TWh;
- volumet që mbesin nga KESH-i pas mbulimit të kërkesës për konsumatorët me tarifa të rregulluara - parashikohet 250

GWh;

- prodhuesit e pavarur (p.sh., Devoll Hydropower, HEC Bistriac dhe Ulzë Shkopet, Fani) – parashikohet 405 GWh;
- importe nëpërmjet tregimit/ose zonave të import/eksportit + tregtare të tjerë të kualifikuar – parashikohet 1 GWh.

Faza e dytë, nga 1 janari 2018

Tregu i rregulluar			
Blerje MWh		Shitje MWh	
Klientë me tarifa të rregulluara në 0.4 kv	3.500.000	3.500.000	KESH
CFD ²⁰ për 50% të volumit të tarifave të rregulluara	(1.750.000)	(1.750.000)	
TOTALI	1.750.000	1.750.000	TOTALI
Tregu i parregulluar			
Blerje MWh		Shitje MWh	
CFD ² për 50% të volumit të tarifave të rregulluara	1.750.000	1.750.000	
Klientë në TL	1.000.000	3 505 000	Import ose gjenerim nga PPB ²¹
Klientë në 35 kv	45.000		
Klientë në 20 kv	310.000		
Klientë në 10.6 kv	550.000		
Klientë në 0.4 kv	400.000		
Humbjet e OSHEE-së	1.200.000		
TOTALI	5.255.000	5.255.000	TOTALI

Faza e tretë, nga 1 janari 2019

Tregu i rregulluar			
Blerje MWh		Shitje MWh	
Konsumatorë me tarifa të rregulluara 0.4 kv	2.900.000	2.900.000	KESH
CFD ² për 70% të volumit të tarifave të rregulluara	(2.030.000)	(2.030.000)	
TOTALI	870.000	870.000	TOTALI
Tregu i parregulluar			
Blerje MWh		Shitje MWh	
CFD ² për 70% të volumit të tarifave të rregulluara	2.030.000	2.030.000	
Klientë në TL	1.000.000	4 205 000	Import ose gjenerim nga PPB ²²
Klientë në 35 kv	45.000		
Klientë në 20 kv	310.000		
Klientë në 10.6 kv	550.000		
Klientë në 0.4 kv - tregtare, jobuxhetore	1.000.000		
Humbjet e OSHEE-së	850.000		
Klientë jashtë Shqipërisë	450.000		
TOTALI	6.235.000	6.235.000	TOTALI

Në asnjë fazë të planit të masave për implementimin e tregut të energjisë elektrike, nuk do ndalohen pjesëtarët e tregut që, nëse dëshirojnë, të marrin pjesë në tregun e parregulluar të shumicës për blerje dhe shitje të energjisë

²⁰ Kontrata për diferencë (CFD), është një mekanizëm financiar që do të përdoret si një masë e përkohshme që do të lejojë lëvizjen e vëllimeve nga marrëveshjet dypalëshe kontraktuale në BSHE dhe më tej do të jenë pjesë e tregut. Duke përdorur CFD, bëhet e mundur respektimi i tarifës së rregulluar përmes detyrimit të shërbimit universal që është aktualisht në fuqi midis KESH-it dhe OSHEE-së, duke lënë gradualisht pjesë të vëllimit në tregun e parregulluar.

²¹ PPB-JA e mëposhtme, në një fazë të dytë, do të përfshijnë volumet e mëposhtme indikativë:

- furnizuesit e kualifikuar për rrjetin e tension të lartë - rreth 1 TWh;
- prodhuesit e pavarur (p.sh., Devoll Hydropower, HEC Bistrica dhe Ulëz Shkopet, Fani) – rreth 1005 GWh;
- importe nëpërmjet tregtarëve dhe/ose zonave të importeve/eksporteve + tregtarëve të tjerë të kualifikuar – rreth 1,5 GWh;
- volumet CFD (nga KESH-i) – rreth 1,75 GWh.

²² PPB-ja e mëposhtme, në një fazë të tretë do të përfshijnë volumet indikative të mëposhtme:

- furnizuesit e kualifikuar për rrjetin e tensionit të lartë -rreth 1 Twh;
- prodhuesit e pavarur (p.sh., Devoll Hydropower, HEC Bistriac dhe Ulëz Shkopet, Fani) – rreth 1005 Gwh;
- volumet e mbetura nga KESH-i pas plotësimit të kërkesës nga klientët me tarifa të rregulluara - rreth 600 Gwh;
- importe nëpërmjet tregtarëve dhe/ose nëpërmjet zonave të import/eksportit + tregtarë të tjerë të kualifikuar – rreth 1,6 Gwh;
- volumet CFD (nga KESH-i) – rreth 2,03 GWh.

ANEKSI 2
PLANI I VEPRIMIT PËR KRIJIMIN E
BSHE-së

1. Këshilli i Ministrave, nëpërmjet këtij vendimi, autorizon MEI-n dhe OST sh.a. për marrjen e masave dhe përgatitjen e akteve të nevojshme për krijimin e Bursës Shqiptare të Energjisë (BSHE).

2. Në përputhje me pikën 3.5, të modelit të tregut, BSHE-ja do të jetë një person juridik, i cili do të krijohet sipas legjislacionit shqiptar, përgjegjës për funksionimin e tregut të organizuar të energjisë elektrike.

3. BSHE-ja do të kryejë funksionet e përcaktuara në pikën 3.5, të modelit të tregut dhe, fillimisht, ndër të tjera, do të kryejë grumbullimin e ofertave nga ana e pjesëmarrësve të tregut, si dhe përputhjen dhe likuidimin e produkteve me shumicë të energjisë elektrike mbi baza orare. Likuidimi i kontratave, për një periudhë ndërmjetëse, do të menaxhohet nga një ofrues shërbimi, për llogari të BSHE-së. Produktet e tregtueshme në BSHE do të zhvillohen gradualisht, bazuar në nevojën e pjesëmarrësve të tregut, në mënyrë që të lejojë balancimin e portofolave të tyre përkatësisht për prodhimin, konsumin, importin dhe eksportin, si dhe për t'u integruar më mirë në tregun me shumicë evropian.

4. Aktivitetet për shitjen dhe blerjen e energjisë elektrike, si produkt fizik, do të mund të kryhen nga gjithë pjesëmarrësit e tregut të regjistruar në BSHE, pa u kufizuar nga një detyrim i shërbimit publik, në përputhje me modelin e tregut dhe ligjin për sektorin e energjisë elektrike.

5. Procesi i krijimit dhe i përcaktimit të strukturës së pronësisë së BSHE-së do të drejtohet nga ministri përgjegjës për energjinë, në përputhje me këtë plan:

a) Deri më 1 shtator 2016, ministri përgjegjës për energjinë do të ngrejë, zyrtarisht, një njësi pranë OST sh.a., që do të shërbejë në një hap të mëvonshëm si bërthama e strukturës së BSHE-së. Kjo njësi raporton periodikisht te ministri për çdo detyrë të ngarkuar nga urdhri i ministrit dhe ky model tregu. Kjo njësi do të përgatisë bazën ligjore të nevojshme për krijimin e BSHE-së dhe dokumentacionin e nevojshëm, për aplikimin për

licencë për BSHE-në në ERE. Kjo njësi do të përgatisë marrëveshjet e bashkëpunimit me kompanitë partnere dhe mund të shikojë mundësinë për të marrë pjesë në projekte rajonale dhe evropiane për bashkimin e tregjeve;

b) Brenda datës 31 dhjetor 2016, njësia e ngritur do t'i propozojë ministrit të energjisë dhe industrisë strukturën organizative të shoqërisë, bazën ligjore të nevojshme si dhe gjithë dokumentacionin përkatës, për ngritjen dhe funksionimin e BSHE-së;

c) Ministri vendos për krijimin e personit juridik dhe strukturën përkatëse brenda datës 31 mars 2017. OST-ja do të kërkojë ofrues shërbimesh me eksperiencë ndërkombëtare, të interesuar për t'u bërë aksionarë të mundshëm në BSHE dhe, në të njëjtën kohë, për të siguruar pjesën më të madhe të shërbimeve operacionale për shoqërinë. Këto shërbime duhet të mbulojnë, së paku, por pa u kufizuar në, mbledhjen e ofertave të pjesëmarrësve të tregut, përputhjen e ofertave, përlllogaritjen e marzhet e tregtimit për pjesëmarrësit e tregut, bazuar në skema garantuese/kolaterale të miratuara, si dhe plotësimin e gjitha detyrimeve për raportim dhe publikim. Fillimisht ofruesi i shërbimeve do të drejtojë, gjithashtu, proceset që lidhen me shlyerjen dhe pagesën e pjesëmarrësve të tregut, duke përfshirë faturimin dhe arkëtimin. BSHE-ja do marrë gradualisht përgjegjësinë për faturimin dhe arkëtimin;

ç) BSHE-ja, nëse kërkohet dhe miratohet nga aksionarët fillestarë, do të jetë e hapur për pronarët e tjerë në shoqëri;

d) Procedura e krijimit dhe struktura e pronësisë së BSHE-së do të marrë parasysh praktikën më të mira në Bashkimin Evropian dhe Komunitetin e Energjisë dhe, nga ana tjetër, do të promovojë cilësinë dhe qëndrueshmërinë e shërbimeve, do të përmirësojë reputacionin e Shqipërisë si vend tregtues dhe do të sigurojë qëndrueshmëri financiare afatgjatë. Sekretariati i Komunitetit të Energjisë do të mbështesë BSHE-në, si dhe autoritetet e tjera dhe pjesëmarrësit e tregut, në këtë drejtim;

dh) Ministri përgjegjës për energjinë do të shikojë mundësinë për përfshirjen e OST-ve të tjera në strukturën e pronësisë, në përputhje me legjislacionin në fuqi dhe sipas një procedure standarde për pranimin e aksionarëve të rinj, që

do të detajohet në statutin e shoqërisë. Në statut do të parashikohet që të gjitha OST-ve fqinje, të licencuara dhe që shprehin vullnetin e tyre për t'u bashkuar me strukturën e aksionarëve të BSHE-së, do t'u jepet mundësia për t'u bërë aksionar, mbi baza të barabarta me të gjithë OST-të e mëparshme;

e) Në datën 30 qershor 2017, BSHE-ja do jetë gati për fillimin e operacioneve të tregut shqiptar të energjisë, në përputhje me këtë model tregu.

6. Pas themelimit të saj, BSHE-ja mund të bëhet palë nënshkruese e Memorandumit të Mirëkuptimit të Ballkanit Perëndimor 6, për Zhvillimin e Tregut Rajonal të Energjisë Elektrike dhe krijimin e një kuadri për bashkëpunime të tjera në të ardhmen, dhe të marrë të gjitha të drejtat e përgjegjësitë që rezultojnë prej tij. Ky proces do të mbështesë integrimin e tregut shqiptar të energjisë elektrike të ditës në avancë, në atë rajonal dhe evropian.

7. Deri më 31 dhjetor 2017, ministri përgjegjës për energjinë do të marrë vendimin për fillimin operacional të Bursës Shqiptare të Energjisë, bazuar në përmbushjen e hapave ligjorë, teknikë dhe rregullatorë, të përshkruar më sipër, për implementimin e Modelit Shqiptar të Tregut.

8. Ministri përgjegjës për energjinë bashkëpunon me ERE-n si dhe me ministrinë dhe institucionet e tjera publike për krijimin e Bursës Shqiptare të Energjisë. Ministria do të koordinojë hapat e nevojshëm edhe me Sekretariatit e Komunitetit të Energjisë, IFC-në dhe institucionet e tjera ndërkombëtare financiare.